

34(59) /
Манзар Абдулхайр

СЎЗ РУҲИ

84(59)7

И

Манзар Абдулхайр

СЎЗ РУҲИ

ЯНГИ АСР АВЛОДИ
ТОШКЕНТ
2014

12096

УЎК: 821.512.133-1

КБК: 84 (5Ў)7

А – 15

Абдулхайр, Манзар

«Сўз руҳи» / М.Абдулхайр. – Тошкент: Янги аср авлоди, 2014. – 100 б.

ISBN 978-9943-27-286-6

«Сўз руҳи» – шоир ёзган янги лирик шеърлар тўпламидир. Шеърларда, аввало, мумтоз шеърятимизга хос сўз руҳига топиниш, яъни сўз ва руҳ вобасталиги ҳақида баҳс юритилган. Уларда бетимсол табиат ва инсон руҳияти манзаралари ўртасидаги ички руҳий уйғунлик шоирона тарзда васф этилган. Бу шоир шеърларида фалсафий мушоҳадалар, ҳароратли туйғулар, бор.

«Сўз руҳи» тўплами руҳпарвар шеърят муҳибларига манзур бўлади, деган умиддамиз.

ISBN 978-9943-27-286-6

© Манзар Абдулхайр, «Сўз руҳи». «Янги аср авлоди», 2014 йил.

«СИРЛИ СУКУНАТ – НАҚҚОШ»

Манзар Абдулхайр –истеъдодли шоир. Нозиктаъб адабиётшунос. Унинг шеърларини ўқиганимда, канглумда сукунатнинг сокин сукунати пайдо бўлади. Бунинг сабаби, шоир имкони қадар, канглунинг сукунатига сукут ичра назар ташлайди. Канглунинг сукунат изҳорини изҳор этишга интилади.

*Сирли сукунат – наққош,
Дарду алам ҳамоҳанг.
Бесабр ишқ мунаққаш,
Камалакдай ранг-баранг.*

...Сирли сукунат – наққош... Сатр ўйга толдиради. Хаёлингни узоқ-узоқларга олиб кетади. Ҳам нигоҳингда, ҳам канглунгда:

*қандайдир сирли мавжудлик,
қандайдир рамзий ишоравийлик,
қандайдир туйғули кечинмавийлик,
қандайдир тафаккурий қиёсийлик*

тасаввурингни ўстиради, кузатувларингни кенгайтиради, ҳисларингни ранглантиради.

Манзар Абдулхайр сўзининг аксар моҳиятини, мантифини, ҳолатини туйғу ҳамда тафаккурга уйғунлаштиради. Шоир ёзади:

Руҳим нурга беланар.

Зоҳирий нурнинг ботиний руҳга пайвасталиги бу синоат рамзийлиги.

Австрия ёзувчиси, Нобель мукофоти лауреати Элиас Канеттида шундайин ибора бор: «Сўз – бамисоли истеҳком».

Сўз истеҳкоми синоат рамзига ула ниши табиий. Ана шунга қобилияти бор Манзар Абдулхайр сўзи синоат рамзийлиги асносида кангтуда доимий бардавом бўлиб бораверсин.

Икром ОТАМУРОД

ШЕЪРЛАР

Хаёлим – рангин хотира,
Жонланади шундай руҳимда...
Шонли кундан бериб шоналар,
Узоқлардан келар шаббода...

ҲАЗААААР

Таҳ-батаҳ кўнглим қондир, эй аҳли надим,
Чок ўлган кўнглима айланг тараҳҳум
сўз ила...

МУҲАММАСЛАР

Дил сени согинур, лек ҳажр бўлмиш
шиддат насиб,
Не қилай, ишқ шиддати бўлмиш менга
беҳад насиб,
Нотавон кўнглим қушига то ҳамон
заҳмат насиб,
Эй, фироқингдин манга гам рўзию
меҳнат насиб,
Оҳким, ҳажрингда ўз шаҳримда
бўлмишмен гариб.

ТУҒРТЛИКЛАР

*Келар хаёл – кўнгил бунча хавотир,
Шундай кечар: ҳар кун отаётир.
Мусиқордек куйласам не тонг,
О, қалбим! Погундадек титраётир...*

ТАРЖИМАЛАР

*Қилма қора тошдан талаб ложувард,
Пок кўнгил, юқтирмас сира чанггу гард,
Эшит Маҳмуд Пурёрвалий каломин:
Бедиллардан чиқмас сира жавонмард!*

ЭНГ УЛУҒ НОТИҚСАН...

Энг улуғ нотиқсан Тангрим – паноҳим,
Тегрангда ҳар дарахт – қаламинг қодир.
Зангори япроқлар дафтаринг – борим,
Ёмғирли найсонлар – сиёҳинг нодир...

Мен кимман, бир ожиз, ханжарим сўздур,
Руммоний уфқлар сари ёнаман...
Сўз-ла, яшагаймен, сўз-ла ўлгимдур,
Қоронғу уммонлар сари бораман.

Замирим ичинда яшайдур сўзлар,
Ҳали айтилмаган, бу сўзлар бўзлар.
Руҳимнинг парвозин бу сўзлар кўзлар,
Сўнг бора, бир бора – имоним сўзлар!

БАҒИШЛОВ

Эй Инсон, азизсан, сен мукаррамсан,
Тангрим улуғлаган, улуғ неъматсан,
Билсанг пойингдадир, арзу мукаррам,
Билсанг кўксингдадир, самовотпаймо,
Тўлмайин паймонанг топгил қадр-шаън.

Сенсиз бу дунёда хорман, кандаман,
Ёлғизлик ярашур Тангрига фақат,
Сен кўзгумсан айтсам, дўнсам суянчсан,
Сенсиз кунларим-да, ўтар бешафқат,
У дунё-ю, бу дунё ҳароратимсан...

Эй, шафқати ғамхорим, қара кўнгилга!
Яшайди кўнглингда нафосат боғи,
Равшан эт хотирни, ғамни тут сирдош,
Ғамдир ишқ-муҳаббат, муҳаббатдир ғам,
Сенсиз нақлларим сароб бегумон.

Дунёдўст эмасман, жомим хотирот,
Хотирим ичинда яшайдир шифо,
Тингларман Шифони, замирим нажот,
Ғафлатдан уйғонар инсоний фитрат...
У дунё-ю, бу дунё ҳароратимсан...

* * *

Йиллар суронида... сўзнинг асири,
Бир замон унутдим айтар сўзимни.
Унутдим ўзимни, синдирдим созим,
Бўғдим овозимни – муъжаз бир сасни.

Баъзан луфатларга мафтун-маҳдиё,
Умрим луфатини тузмадим асло.
Банди хаёлларим эрки-чун гўё,
Фано оламига кўз тикдим танҳо.

Тутқич бермас кунлар, йиллар чопар тез,
Ёмғирдек тўкилдим, баргдек узилдим.
Банду бандларимдан ситилдим рез-рез,
Ахири, бўркимни тупроққа қўйдим.

Эй само, эй замин бергил ҳаловат,
Мангулар бўлайин бағрингга бағир.
Унутиб дунёнинг ғавғоларини
Ғаввосдек сузайин, наҳрингга чақир!

Тантиқ хаёлларнинг жомига қондим,
Сўзни эрмак дея, беҳуда ёндим.

* * *

Том бошида бўзлар қизгалдоқ,
Якка-ёлғиз бағри узра доғ.
О, бунча ҳам ёлғиз қизгалдоқ,
Айрилиқдир эгни узра қон...

Гар бетимсол фасли навбаҳор,
Сарин шамол эсар бир бесас.
Осмон рангсиз, булут бесабр,
Қизгалдоқ-чи, эгилар маъюс...

Ёлғиз бағри ичра минг бир доғ,
Том бошида бўзлар қизгалдоқ...

* * *

Туш кўрибман. Бўзлайди лола:
Айни жасоратдир... сўнгги сўз...
Қадаҳингдир шабнам-ла тўла,
Тутгил қадаҳ, лолажон сўнгсўз,
Лолажоним – сўнгсиз андуҳим.

Эҳтимолки, ўтгандир ёшлик,
Балки ажал бетаҳаммулдир?!
Не бўлса-да шодмон-шўрлик,
Шўрлик қисмат қадаҳин синдир!
Лолажоним – қадим андуҳим.

Менга хушдир, ахир бу – қайғу,
Ичмоқ офир менга, шодликни...
Меҳр бергил, бир чимдим – оғу,
Ҳажр ичра ёнур жаҳоним!
Лолажоним – ширин андуҳим.

Жаҳон хокий, шаксиз вафосиз,
Ичиндадир, сўзсиз жафолар!
Ёруғ жаҳон – ошкор ниҳонсиз,
Бемажолдир, кўҳна ботинлар...
Лолажоним – ёвуқ андуҳим.

Айтгил надир сўнгги видойинг?
Бу жойлара йўқдир дўнмагим...
Э воҳ, дўнар азал сипойинг,
Ёнмоқда-ку ғариб жаҳоним!
Лолажоним – сўзсиз андуҳим.

Сен ўшасан! Ўша тароват,
Ўша оҳанг, ғаройиб туйғу –
Фақат ҳузун, ғариб ҳаловат,
Сўнгги унут дамлари «ёҳу!»
Хайр лолам, сўнгсиз андуҳим...

* * *

Ёрқин саҳарларда сени ёд этиб,
Ёдимнинг кўзлари тундай қорайди.
Энг узоқ мозийдан ёлқин гул териб,
Қоронғу кулбангга тўқдим гулимни.

О, аччиқ қисмат бу, сиқтамоқ жоиз,
Йиғламоқ, сиқтамоқ нақадар сиёҳ...
Кўзимнинг жоласи жилғадек ожиз,
Қўмсайди қайғулар ёмғирин, эй воҳ!

Ай, ишқнинг нидоси – кўнглим ғунчаси,
Ҳажр бўстонида сарғайган бир ун.
Унда ошиқ бўлган ҳажр куйчиси,
Қақнусдек ўртанар кул бўлмоқ учун.

1.

Бутун кеча ғариб сукунат,
Кузларинг-да тундай қаро нур.
Сени мендан айирган зулмат,
Бир зулматки, мангуга масрур...

Турар эдинг олдимда мағрур,
Очмас эдинг андуҳлар сирин.
Билардимки, руҳинг қийналур...
Нигоҳингда ғамгин ҳаяжон.

Ғамнок эдим нигоҳларингдан,
Қақшар эди қалбимнинг руҳи.
Эзилганди қалбим ич-ичдан,
Ҳис этгандим туйғуларингни...

2.

Зорланарди қалбимда тоқат...
Сукунатга пайваста тоқат.
Қўймас эди, буткул ҳолимга,
Қарошинг-да мубҳам нишона...

Мени сендан айирган тоқат,
Жудоликка бардошинг етмас.
Юрагингни кемирар тоқат,
Бир тоқатки, ғамлар яширин...

ДИЁРИМ

Олис манзилларга кетсам-да йироқ,
Юрагимда она юрт солган фироқ,
Қошига чорлагай бамисли чироқ,
Баҳорги Сайхуну Жайхундай тошиб,
Қайноқ қучофингга қайтарман шошиб!

Ҳаётим йўлларин ёритган нурсан,
Жаҳон ганжи ичра бебаҳо дурсан,
Наҳотки, бу айём озодсан, ҳурсан,
Боболардан мерос Диёрим, онам,
Етти иқлим ичра ёлғиз-ягонам!

Тарихинг қошида жаҳон эгар бош,
Буюк афсоналар сўйлар ҳар бир тош,
Париждан қадимроқ шаҳри Кешу Шош,
Эй, Буюк истиқбол буюк бешиги,
Диёрим, очақол иқбол эшиги!

Фикру зикрим мудом юлдуз-ойингда,
Жавоҳир Зарафшон дарё-сойингда,
Замзама ҳар гўша, ҳар маъвойингда,
Сен учун, она юрт, бахш этиб минг жон,
Бағрингда яшарман мангу беармон!

* * *

Ой нурлари қилганда ханда,
Сени кутдим, сўнгсиз узун тун.
Соҳил, дарё мавжига замда,
Хиёлимда сен бўлдинг, Жайхун.

Тун либоси мўъжаз ва шоён,
Мезон, мезбон чорлаган чархда.
Суқунатга маҳкум муҳибсан,
Май сун! Тўлқин авж урган тарзда.

Меҳрин сочди ёниқ туйғулар,
Ғаним дўстлар қилганда зарда.
Мавжли дарё руҳим эркалар,
Мубҳам тунда шарпалар қайда?

Жунжиктирди руҳим, совуқ тун,
Бетакалуф уйфондим шу дам
Ва, ортмоқлаб ташвишини тун,
Тўшагига айлади ҳамдам.

* * *

Ёмғир ёғар – дилгир саросар,
Кечмиш кундан қилар хотирот.
Шаффоф ёмғир, булутлар қадар,
Унда кезмоқ оғир – пулсирот.

Ёғар ёғин эзиб шуурим –
Тугён урар дардлар гирдоби.
Танизорим яниб дардларим,
Мени қийнар ҳижрон азоби.

Ёғар ёмғир ошёни оша –
Ерни ўпиб, оқар беармон.
Ёшлик зангор – осмони шиша,
Шиша синиб, тўкилар армон.

Ёмғир бўйи, осмоний шакли,
Кўнгил узра қуйилар басти.
Ёмғир куйи самовий асли,
Кўнгил ичра шовуллар шашти.

Сени ослаб келмайди уйқу,
Ўдга тушар аччиқ бир армон.
Кеча ичра тўлғанар туйғу,
Ҳеч тасалли бермас пушаймон.

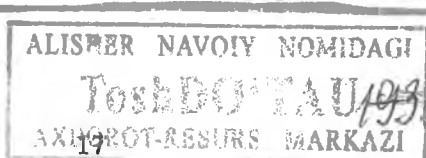
Варақлайман хотираларим,
Ложуварддек товланар севги.
Унда кезар севги онларим,
Ўксиб-ўксиб юрак қалқийди.

Иккимизни айирди фалак,
Айри-айри тушди йўлимиз.
Нимталанди бечора юрак,
Капалакдек учар умримиз.

Ўдга тушар бўзлаганларинг,
Ҳеч тўймадик севги сеҳрига.
Фамгин ётар саҳфада аксинг,
Биз тўймадик аччиқ меҳрга.

Ложуварддек товланар севги...

12096

* * *

Интизорман, кўзим нигорон,
Яна сени эслаб бўзладим.
Ҳолбуки, кўп бўлмади, ишон,
Сенга атаб шеърлар битганим.

Лекин ўртар бегумон юрак,
Туманларда йўқолган севги.
Оғир-оғир хўрсинар терак,
Танасида зирқирар белги.

Чуқур сой-да маҳзун солланар,
Бағри узра севги ложувард.
Яна келдим, андуҳим сўйлар,
Наҳот, ташлаб кетди улуф дард...

* * *

Асрий тоғлар қошимда,
Сулув сойлар эланар.
Ҳумо тожи бошимда,
Руҳим нурга беланар.

Сочим сийпалар елар,
Алқаб арғимчоғида.
Мангу яшагим келар,
Қирларнинг қучоғида.

Қирларнинг завқли васли,
Сирли тушга ўхшайди,
Чексиз қирларни асли,
Руҳим қўмсаб яшайди.

ЭЙ ЁР

Эй ёр, оташ ишқинг мени маст айлади,
Алпомишдай зўру забардаст айлади,
Висолингга етгали то қасд айлади,
Ошиғингга фақат сенинг васлинг керак,
Аслинг керак, ёрим, фақат аслинг керак.

Сайр этарман, айтгил қачон боғларингда,
Яйрайманми, ҳеч хушҳаво тоғларингда,
Куярманми ёхуд сенинг доғларингда,
Ошиғингга фақат сенинг васлинг керак,
Аслинг керак, ёрим, фақат аслинг керак.

Татимагай сенсиз ўтган ҳеч бир оним,
Сен эмасми жисмим аро ширин жоним?
Сен борлиғим, ор-номусим, шуҳрат-шоним,
Ошиғингга фақат сенинг васлинг керак,
Аслинг керак, ёрим, фақат аслинг керак.

Тоғу тошда баланд ўсган терак бўлмас,
Муҳаббатсиз юрак асти юрак бўлмас,
Муҳаббатсиз юрак бизга керак бўлмас,
Ошиғингга фақат сенинг васлинг керак,
Аслинг керак, ёрим, фақат аслинг керак.

Келақол, ёр, қовуштирсин бизни висол,
Афсоналар бўлсак, не тонг, Мажнун мисол,
Юрагимга такрор ўзинг ишқ ўтин сол,
Ошиғингга фақат сенинг васлинг керак,
Аслинг керак, ёрим, фақат аслинг керак.

ҚАФАСДАГИ ҚУШ

Азизим, бошингга не савдо тушди,
Қафасда сиқилиб қалбинг увушди.

Мунчоқдай кўзларинг тортибди хира,
Нечун сайрамайсан, айт, жўшиб сира?

Олиста қадалган мунгли нигоҳинг,
Бағримни ўртади нолаю оҳинг.

Сени кўриб, жоним, тутқун, қафасда,
Бўғилдим, қийналиб ушбу нафасда.

Иўк, сенинг ошёнинг тор қафас эмас.
Мовий кенгаикларнинг фарзандисан, бас!

Олод этолсайдим, сени, эҳ, дўстим,
Миязур тут, менинг ҳам қисқадир дастим.

Инсонмиз гарчи биз оқил ва доно,
Қилган амалимиз аксар бемаъно.

Хурликка ташнамиз, эркинлик маъқул,
Қушларни қафасда сақлаймиз нуқул.

Билмадим, қанчалик қийматим, нархим,
Бормикан ҳеч сендан менинг ҳам
фарқим?!

Токай, ҳукмрондир бешафқат башар,
Эркин қушлар, афсус, қафасда яшар!

1999 – 2004 й.

НЕ ҚИЛАЙ

Қалбимнинг осмонида порлаган
юлдузим, сен,
Зулматли кечам ўзинг, нурафшон
кундузим, сен,
Тоабад оташ кўксим безовчи
кундузим, сен,
Бир оғиз каломингсиз дарди дилинг
уққанман,
Не қилай, айт, муҳаббат дардига
йўлиққанман!

Топишганмиз иккимиз муҳаббат
гулшанида,
Не тонг, бўлсак баркамол ишқ-муҳаббат
фанида,
Не бахт, ёнсак тоабад муҳаббат
гулханида,
Бир оғиз каломингсиз дарди дилинг
уққанман,
Не қилай, айт, муҳаббат дардига
йўлиққанман!

Ҳажр, неки, васл ичра ҳатто
жигарпорамиз,
Оташин шул қалб ила то қиёмат борамиз,

Муҳаббатдан ўзга йўқ на тадбир,
на чорамиз,
Бир оғиз каломингсиз дарди дилинг
уққанман,
Не қилай, айт, муҳаббат дардига
йўлиққанман?!

* * *

Мени севиб-суйганинг ёлғон,
Севсанг руҳинг келарди бир тун.
Бошимда фам, кўнглимда бир ун,
Тонг нуриддек оқарди сочим...

Ҳижрон туни бунчалар узун,
Қаро зулфинг каби эгилмиш.
Сени қўмсаб толим-да, Мажнун,
Сенга атаб пойандоз ёзмиш...

Ўтирибмиз тизма-тиз музлаб,
Қоялар-да эгилмиш тизлаб.
Севгимизга иқроп машғум тун,
Ўз домига тортмишдир увлаб...

Сени эслаб шабнам-да ошиқ –
Тонгда тўкар маржон жолалар...

* * *

Кўнгил ичра мунча сукунат,
Мунча ситам – андуҳбахш садо.
Садолари ичра мусибат –
Мусибатлар ичинда наво.

Наволарда бир ажиб туйғу,
Титраб кетар кўнгил боғлари.
Боғлар, боғлар белини мангу,
Ишқ чилвири – абад чилтори.

Унда қайғу қўрғони абад,
Асрар мангу номнинг ғарибин.
Асрларнинг санги тоабад,
Излар танҳо сангюрак нангин.

О, кўнгилнинг йўли-да, танҳо –
Очилади ғариб хиёбон...

Тонг юлдузи – Чўлпон юлдузи,
Шу юлдузга менгзаш умр ҳам.
Чўлпонларни қилган маҳлиё,
Сонияда минглаб чақирим –
Кезар само, лаҳза боқарам...

Кун ботади, қош ҳам қораяр,
Юрагимда наво яралар.
Умр ўтар, соч ҳам оқарар,
Секин-аста қош ҳам оқарар,
Юракни бир наво яралар.

Тун қўйнида юраман ёлғиз,
Қандай ажиб гуллар очилмиш.
Тун гуллари руҳим этар ёз,
Сачратқилар қалбим этар соз,
Шу гулларга ўхшар қисматим...

ИЛОҲИЙ ИШҚ

Нутфаки бўлуб бу мазҳари ишқ.

Алишер Навоий

Нетай, такрор ёндирди ишқ,
Дарду ғамга қондирди ишқ,
Бор дунёдан тондирди ишқ,
На оқилман, на девона.
На ёриман, на бегона.

Боболардан қолиб келган,
Фарҳодлардан қолиб келган,
Сурур, ғусса олиб келган,
Тирикликнинг гаров-божи,
Ишқ – қалбимиз тилло тожи.

Гар тилларда достон-шева,
Гарчи, аксар аччиқ мева,
Гарчи, аксар қилар бева,
Қалбларимиз доғлаган ишқ,
Бизни ипсиз боғлаган ишқ.

Ҳаёт отлиғ ҳур чаманда,
То жони бор қайноқ танда,
Шайдо бўлар ҳар бир банда,
Майли, қилгай ҳолни хароб,
Қайта-қайта, ишқ, тут шароб.

Муридимиз бизлар унинг,
Муҳаббатсиз ўтган кунинг,
Саҳаргача тинмас унинг,
Хор айлама, умматинг ҳеч,
Дариф тутма, ҳимматинг ҳеч.

Мен муҳаббат сасидаман,
Ҳамон ёш, ҳам расидаман,
Ўитдим сенга қасида ман,
Муқаддас деб тутган ишқим,
Юрагимга битган ишқим.

Тўлғанар жон минг ўртаниб,
Манзарни ҳеч юрманг яниб,
Севмай Ҳақни, бўлмас таниб,
Не фарёду ва не оҳ, ишқ,
Ўратганга элтар роҳ ишқ,
Ўратганга элтар роҳ ишқ!

УМИД УЗМАСМАН

Қорайсин чор-атроф зулмат туфайли,
Лочинлар қаноти қайрилсин, майли,
Ваҳималар солсин бойўғли хайли,
Севгим, сендан асти узмасман умид!

Қузғунлар чарх урсин юксак ҳавода,
Маҳзунлик кучайсин куйда-навода,
Қатағон бўлсин гар толе маъвода,
Севгим, сендан асти узмасман умид!

Баланд бўлсин, майли, сурбетлар қўли,
Аҳли ишқ бошида кулфатнинг дўли,
Разолатга ботсин олам ўнг-сўли,
Севгим, сендан асти узмасман умид!

Майлига, ҳар қанча айласин у хор,
То менинг қалбимда муҳаббатим бор,
Манзарга тоабад Худо бўлар ёр,
Севгим, сендан асти узмасман умид!

ҲАЁТГА ТАШНАЛИК ҚЎЙМАС ТИНЧ

Умарамам, юмилмас ҳеч кўзим,
Нечун йўқ кўкламим, Наврўзим?

Кўларим юмсам-да, уйку йўқ,
Кўнглимни титратар туйғу йўқ.

Файзини йўқотган боғларим,
Нураган сарбаланд тоғларим.

Агар-чи, кимсага жабрим йўқ,
Не учун ҳаловат, сабрим йўқ.

Куларман кўзимда ёш бирлан,
Кўксимда қалб эмас, тош бирлан.

Юракда на мадор, на умид,
Нисонми ё шайтон – ноумид.

Устихон танамда – собит синч,
Ҳаётга ташналик қўймас тинч.

1993 – 2004 й.

* * *

1.

Сен-ла, жим хайрлашмоқ оғир,
Айт дилбарим, нечун ғамгинсан?
Ким чаплади? Бундаин моҳир?
Улуғ Тангрим буюк неъматин?!

Билмам, жоним, нечун хафасан –
Юрагингни ким қилди пора?
Мен эмасми, хаёлинг бузган?
Мен эмасми, ёшинг оқизган?

2.

Билмам, ёшим, нечада ҳали,
Кечмиш онлар ёди қийнаюр!
Қабарган бир кўнглим ичинда,
Куртак очар севги нишлари...

Кун ботишда, маҳзун гўшада,
Сен кутгайсан ёлғиз ва ёлғиз...
Сени ҳеч ким келмас истоғлаб,
Мен бормасман сени сўроғлаб.

3.

Қалқиб борар дунё бегумон,
Кўз ўнгимда хиёнат зоҳир...
Кўзларимда қалқир ашк равон,
Маҳзунланма, ишқ надир ўзи?!

Сен сиқтадинг бесас, күз ёшсиз,
Киприкларинг қуриган оғоч.
Ишқ нобидан ичдик бир томчи...
Улуғ Тангрим, бизни йўқламиш.

* * *

Дарё мавжларига бўлиб ҳамоҳанг,
Кўнгилда авж урар кўҳна андуҳлар –
Исмсиз дардларга бўлиб жўр-оҳанг,
Унда жилоланар мангу ҳасратлар.

Тўлқинлар мавжланар, қуриган тоқат,
Сабр косаси ҳам қумга тўлмоқда.
Қачонлар мавж урган тошлоқ бетоқат,
Бугун гуллагайму ёки эртага?

Орзулар ушалмас – туйғу омонат,
Нураб борар ҳиддат – қайғу азалий.
Сени тинч қўймагай инсоний фитрат,
Музликлар тафтида исин абадий!

Исинма оловга! Уйқу – хиёнат –
Унда мудрар мудом гафлат алафи...

* * *

Зулматли тун, кўнгил музтариб,
Ҳеч кўринмас ойнинг ўроғи.
Туннинг бағри борар қорайиб,
Кўнгил ичра ишқнинг сўроғи.

Само узра нурсиз чироғлар –
Ёритолмас кўнгил зулматин.
Ҳеч бузолмас изсиз шарпалар,
Туннинг қора шойи пардасин.

Кеча узра зулм қўйган от,
Хаёл отин ўғирлар неча.
Кеча ичра танҳо зулумот,
Танҳоликда яғона кеча.

Ажиб кеча, бекаслик ҳоким,
Мил-мил ёнар туннинг чироғи.
Кўнгилда бир сукунат зolim,
Бенишонлик ишқнинг маёғи.

НАҲОТКИ, СЕН, ЎША

Мовий уфқларга тўш урган кема,
Тулқинлар бағрида жўш урган кема,
Юлдузни бенарвон қўш урган кема,
Наҳотки, сен, ўша – бўш турган кема?

Қайларга бординг сен, қайлардан
қайтдинг,
Наҳот, сафарларга алвидо айтдинг,
Наҳот, қайтиб келмас юлдузли пайтинг,
Наҳотки, сен, ўша – бўш турган кема?

Минг йиллар лол қолар жасоратинг бор,
Бу кун манглайингда асоратинг бор,
Наҳот, мўрт танангда ҳароратинг бор,
Наҳотки, сен, ўша – бўш турган кема?

Номард дарғаларинг кетдими ташлаб,
Қолдингми ортидан бағрингни ғашлаб,
Ҳаётингни қайта бўлмасми бошлаб,
Наҳотки, сен, ўша – бўш турган кема?

Қўйиб берсанг кимлар ноҳақ нарх қилар,
Сенга ёт шамоийл-шакл, тарҳ қилар,
Қурқаман, оқибат вайрон, фарқ қилар,
Наҳотки, сен, ўша – бўш турган кема?!

* * *

Бинафшажон, бинафша,
Сенга меҳрим бўлакча.
Дебоча тароватинг,
Баҳордан бўлди мужда...

Бинафшажон, бинафша,
Қалбимга содинг дарча –
Нурсиз юрак нурланди,
Сенсиз кўнгила зиндонча...

Бинафшажон, бинафша,
Завқим сенга ўзгача.
Бир замонлар ёйгансан,
Пойандоз кўнглим уза...

Бинафшажон, бинафша,
Нечун аслинг гунафша?
Учратмадим сендайин,
Малҳам бир қалбга яна...

* * *

Ўксинма! Ўтар умр,
Тоқатлар тугаб борар.
Сени эсламас ҳеч ким,
Ишон, ундан бошқаси...

Қичон келар ҳур кунлар,
Бас, пушаймон бўлмасак.
Ҳазинсан сен бунчалар,
Тугаб борар бардошинг...

Ёлиб борар юрагинг,
Тез, сўнгги маъво томон.
Чора истамас кўнглинг,
Забт совиган ҳаётдан...

Кетиб-кетиб ёронлар,
Ўвинг қолгансан танҳо.
Айт, кетмоқми муродинг?
Наҳот, дардинг бедаво...

* * *

Орзуларнинг экиб ниҳолин,
Келди баҳор, ишқнинг нафаси.
Гул ифори, наволар рангин,
Наволанар найнинг навоси,
Юракларнинг чертиб дарчасин.

Бунда диёр. Унда бодомлар
Оқ либосли – зумрад ҳудуди.
Наҳрлари қайғули шошар –
Гўё, мисли жаннат мардуди¹.

Водийларда оввора маҳбуб,
Ҳаволанар муҳиб чечакка!
Қуйчивонлар майин “мунг ошуб”
Шивирлашар етиб майсага.

Ёбон сари айланар булут,
Рутубатли ҳаво чайқалар,
Шошар ақл! Суронли бир уд?
Маъюсланар, ўт-ўланлар тар.

Қалб кўрида гирдобланар дуд,
Ҳудудланар рангпар булутлар...

¹ Мардуд – рад қилинган, ҳайдалган, қу
қилинган маъносида.

* * *

Оппоқ дудга тўлар кенг осмон,
қира, ҳозир кумуш зар сочар!
Қовоғида мужиб ҳаяжон,
Болиши-да, шиға-шиға пар.

Изғиб-тўзғиб ғуж-ғуж қор ёғар,
изғиринда сарсон-саргардон.
Пар сингари тўзғир саросар,
инна тушар... бағрида армон.

Биринчи қор! Даракчи-намчил,
айғоқланиб ёғар боғимга...
Бу сафарги авзойи дардчил,
мағрурланиб ёғар қалбимга.

Ёғар оппоқ, шиғир-шиғир қор,
атрофимда кумуш тонг отар.
Ёғар оппоқ, мизғиб-мизғиб қор,
болишида парчин-парчин тар.

Оппоқ дудга тўлар кенг осмон...

* * *

1.
Арсат дафъидир Чилёсин,
Сен ўқи! Эй қори, қирқ Ёсин.
Ёсин-ку дардларга шифодир,
Қуръоннинг қалбидир бир Ёсин.

Сен тушир Чилёсин, бир соҳир,
Дардимиз кўп офир, кўп офир.
Яшармиз хўп нолон, эҳтимол,
Начора, умр ҳам ўтгайдир.

Ёсиндир гар имон дуоси –
Виждоннинг қатида Чилёсин.
Оятки, эгамнинг муждаси,
Юрагим дардларин қирқ Ёсин!

Ёсуман фирибин кўп едим,
Ё Тангрим, асрагил имоним.
Сарғайди устихон заъфардек,
Сен тушир қирқ Ёсин, эй қорим.

2.

Сен тушир қирқ Ёсин, эй қорим,
Тиқилди бўғзимга минг ситам.
Заққум ичдим дунёларидан,
Бағрим ичра кўмдим-ку борин –
Юрагимни тимдалаб ўйиб...

Фурсат ҳам эҳтимол етгандир,
Бу фоний дунёда меҳмонман –
Муҳтасиб қарзларим кўп офир,
Ёзигим ўлчагил, сен шоён...

БАНДАИ ОЖИЗ

*Заифлик тавқи бўйнимда,
ки юксакликка дахлим йўқ.*

Мирзо Бедил

(Рауф Парфидан)

Бандаи ожизман, бандаи ожиз,
Тақдири азалми, замона зайли?!
На олдда бир нишон, на ортда бир из,
Ашвалу охирсиз аросат сайли...

Кун тунга топширар, тун яна кунга,
Фасллар фармони бешафқат қойим.
Ҳолига маймунлар йиғлар маҳзунга,
Наҳотки, шукрона жоиз, Худойим!

Қаърига ҳар лаҳза тортар тубсиз чоҳ,
Қузғунлар пайдар-пай бағримни ўйди.
Эратган бандасин, наинки, Аллоҳ,
Ҳаттоки Азроил эсламай қўйди...

Осиз озод руҳим! Фақир, беқадр,
Чирқирар... чирпирар... жазава... садр!

1989 й.

* * *

Шундай бир висолни қўмсаган юрак,
Чидармикин энди, жудоликка кош!
Кошки, парчаланган ички бир тиргак,
Ҳажр саҳросида бўлар сўнг бардош.

Ногаҳон чирпандим, ногаҳон турдим,
Атрофим сокину кўнгил бемажол...
Ненидир топдимү надир йўқотдим,
Кўнгил бир шарпага нишондир, алҳол.

Атрофим сокину кўнгил бемажол,
Нима бу? Безовта руҳим шикаста,
Наҳот, сўнгги нафас – шаън узра беҳол,
Озодлик қўшиғин қуйлар пайваста!

* * *

Кўнглим мудом ишққа орзуманд,
Орзум ишқсиз сароб бегумон...
Муҳаббатим, васлга зўрманд,
Ишқ дафтарим поёни аён.

Юрагимда тенгсиз ҳаяжон...
Наҳот, ҳали қалб узра бир қўр,
Наҳот, ишқнинг йўли бепоён,
Далки менга шундай қўринур?!

Савокиблар тинглар ҳасратим,
Қўларимда мудаввар² ашқлар...
Трим кеча, кўнглим ҳам ярим,
Тун сочини руҳим сийпалар...

* * *

Қайғули тун, кўнгил ёнар тош,
Қулғулалар мудаввар сирдош...
Тарвонадек шам атрофида –
Под айланар умр баҳори,
Муҳрланиб сукут бағрида,
Қалбда эрир мумдек накҳати³...

² Мудаввар – юмалоқ, доира; айланиш маъносида.

³ Накҳат – хушбуй модда маъносида.

Бедиллар-чи зардан тошланар,
Беозордан нечун ғашланар?
Танҳо юрак кезар кечада,
Совуқ кеча, кечар лойзорни.
Изиллайди тунда изғирин,
Лой кўчада ёлғиз руҳ учар...

* * *

Хаёлим – рангин хотира,
Жонланади шундай руҳимда...
Шонли кундан бериб шоналар,
Узоқлардан келар шаббода...

Ўлка узра Бойчибор елар,
Манглайида азалий шарпа –
Кўзларида рангин хаёлот,
Отланади самолар сари...

Мажруҳ руҳим зорланар ҳадсиз –
Кўрса эди, шонли онларни...
Ғариб гўша, тоғлар киборсиз,
Қолса эди, шаън ила зора...

ИХРОЖ

(Ш. Ю. Дармонтовдан)

Мен санам, малҳам бўл! Қувғин руҳимга...
Алҳол кузатиб қол олис-олисга –
Музликлар бағрига – хориж ўлкага,
Борса келмас ерга – сўнгги маъвога,

Ўзингдан нарига ихрож қил, ихрож!

Тан даркор, ноқерак руҳим шифоси,
Тоқерак кўнгилга даҳри дун иши –
Дамнинг лаш-луши, чексиз ҳудуди,
Унга керак фақат дунё матруди⁴...
Мирҳамат айлама, ихрож қил, ихрож!

Тром олсин саркаш қувғинди руҳим –
Мудом жафоларга шай турган кўнгим,
Ушимдан ўзгага дар-ночор севгим –
Қалбимнинг тубида мавж урган ишқим,
Ўнбўвий майлдан ихрож қил, ихрож!

⁴ Матруд – узоқлаштирилиш, қувилиш маъно-
сида.

Мен тўйдим дунёсин жафоларидан,
Билиб бўлмас сирли хуружларидан –
Оёқ ости номсиз махражларидан...
Нокаста касларнинг вафоларидан,
Мурувват айлама, ихрож қил, ихрож

Қўнғил сен бунчалар ёндинг пинҳона
Ўзинг куйиб, ўзинг бўлдинг бегона...
Не ситам, не жафо ҳануз сирдона –
Юрак наволарин қилдинг нишона,
Сўнгсиз тунларимга ихрож қил, ихрож

ЧОРАСИЗ АЁЛ

Бева қолган – чорасиз аёл,
Дибун ҳолин излаб малҳамин,
Хуш дамларин эслади дарҳол,
Қўмсаб алҳол масъуд онларин...
Унда қолган фараҳбахш кунлар...
Ишқ айлаган масрур, хуш онлар
Ва, бир кунжда исмсиз дардлар...
Қудоликдан тутаган бардош –
Боқар эди маънос, атрофга.
Кўз ўнгида чапланган қондош,
Уни қўймас сира ҳолига...
Гўё ёри бу баҳор қайтар,
Унга тутар сават-сават гул.
Бу баҳор-да, ғамхорин кутар –
Тараб шохи очмишдир ҳўб гул...
Ғамгин эди қайғули бева,
Ў яшнатган боғча саройда –
Бодом қийғос гуллаган заъфар,
Оқ либосли – зумрад ҳудуди.
Наҳрлари ҳайқириб шошар,
Гўё мисли шиддат матруди.
Фақат шошмас кўк либос аёл,
Қўнғил ғамнок бир девона ҳол.
Ҳўб қўмсади висол авжларин –
Юрагидан ўтказиб бир-бир:
Қаши қайтса минбаъд Зафарин,

Босса эди бағрига бир зир.
Атрофида парвона келбат –
Жувон сочин силаса шу он...
Бошин эгди покиза хилқат –
Ва, хаёлга толди ўшал он.
Масъуд дамлар ёди-ла ёнди,
Кўҳна андуҳ завқи-ла қонди:
Қайда қолди шодмонли кунлар,
Мўъжаз тўнли оромбахш тунлар.
Бахтли эди ўшал ёр ила,
Шер келбатли қаро қош ила.
Кўп эзилди, обдан йиғлади,
Мангу қайтмас ёри руҳи-ла.
Каж фалакдан нидо излади
Ва, гудранди сассизгина жим:
Ҳеч шубҳам йўқ, бунга бегумон –
Кетар сендан масъуд онларким
Ва, ботарсан қайғуга ҳар он –
Безовта руҳ қўймас сени тинч
Ва, кўзингга санчилар бир синч...
Гўзал эди атрофда баҳор –
Пастда гуллар таратар ифор.
Қувғинди қуш бева қалбида –
Аёл қалби мунгдан ёришар...

ОНАЖОН

Дарахтларнинг барги сарғаюр,
Куз келишдан дарак Онажон...
Бу куз келар сен учун оғир,
Шу тун бўлур тушларинг аён...

Подон ўғлинг яна чорасиз,
Боқ дарахтга қарғалар қўнди!
Қағиллашар қайғумга, шаксиз –
Музтар кўнглим чўқишар энди.

Ним қоронғу умр қошинда,
Ғамлар ёғар бошимга шояд.
Наҳот энди, хазонлар ичра –
Қақшар меҳр нуринг тоабад...

Дунёйимни босмиш қузғунлар,
Шўрларимга шўриш қилурлар.
Мен-ку, азал ғамга эш-ошён,
Хазонрездир боғларинг бу кун...

Дарахтларнинг барги сарғаюр,
Куз келишдан дарак Онажон...

* * *

Тафаккур чироғим тезроқ ён энди,
Ғамнинг қулбасига кираётирман.
Ёмғирларнинг ҳарир пардаси ҳаққи,
Тириклар, бир чимдим меҳрга зорман.

Беозор мусича, дил уйин қоқгил,
Нега тонгги гуллар тилсиз ва мунгсиз?
Келгин, ғамнинг тахир бодасин ичгил,
Тонг чоғи лолани ўпайлик сассиз!

“Руҳим юксақларга қилавер парвоз”,
Ҳақ сўзин айтишдан забонлар музтар.
Мушкулкушод Онам, дуо қилинг боз,
Исмсиз онларда ғамбода тезтар.

Бугун ўзгачадир, ғамнинг исёни,
Бир сўзим, бир ўзим ўртада талош –
Қайси бири барҳақ, Ҳақнинг шоёни,
Ҳажр бўстонида сабрсиз бардош.

Нафрату ғазабдан кўнглим айрилсин,
Сабр бўстони бу – Ҳажр бўстони.
Сен томон Оллоҳим руҳим қайрилсин,
Бугун фармонбардор, ғамнинг исёни...

* * *

Сўз бўлиб туғилар улуғлар ёди,
О, Яссавий бобом – қоним, имоним.
Менга мадад беринг – бир имкон сари,
Нақадар ожизман, бу қадар ёлғиз...

Менга бир сўз беринг, кўксим тилкалай,
Менга қанот беринг, гар сўзлар увол.
Учайин кўкларга бир Худо ҳаққи,
Руҳим парвозисиз, мен хароб, нетай?!

Дунёни қизғанманг, эй, азизларим,
Бир чимдим меҳрни қизғанмоқ нечун?
Қизғанманг бир сўзни, Озод ҳақ сўзни,
Мазлумлар кўнглига бир қут бериш-чун...

Шаҳот, валваласиз яшамоқ оғир,
Шаҳотки кишанбанд туйғулар ахир?!

* * *

Мен нега сиғиндим, нега топиндим,
Интилаганим рўё ё эътиқодми?
Бўзлаб дарёларга тўқдим ҳасратим,
Ғариб дарёларнинг шовури тинди.

Кўнглим само янглиғ, нурланар ойдек,
Мен энди кетайин муаззам ёғду.
Наҳот, тўкилдик биз, наҳот, биз тўлдик?
Зулм аҳқомида биз қурбон, мангу!

Наҳот, юҳо нафснинг бўлдик қурбони,
Мунжиёт⁵ кунжидан излаймиз нажот?
Хафа бўлманг дўстлар, ҳар неки, ўтди
Бизни чорлар: бир ғаройиб мўъжизот.

Ҳар на ўтди, ахир, биздан ўтди-ку!
Ахир, ёруғлик деб, бўлдик биз хароб.
Надир бу – тилим лол, кўтаҳ назар-ку!
Қаерга боқмайин қоронғу, сароб.

Турфа хил овозлар – кўнглим ўядир,
Илоҳий интиҳо – мавҳумот майли,
Ёлғизлик ғами не, бу ахир, надир,
Нур ва Зулмат, нечун аросат сайли?!

⁵Мунжиёт – нажот топишга ёрдам берувчи амаллар: тавба, сабр, шукр маъносида.

Ишидим қафасда, нетдим чор кунжли,
Илаганим Нурми ё Зулумот коми?!

1989 й.

* * *

Ай, сен, хўрланган, тобинган сингил!
Нурланар чеҳрангда ғамнинг чизиги...
Сочлари супурги, ғамхона сингил,
Қайгурма! Бошқадир шаъннинг қибласи...

Сени топтагандир кўнгли ғариблар,
Бир йўқлаб келмаган, наҳотки, Отанг?!
Бир бурда нонга зор қилди ағёрлар,
Сени бир эсламас, наҳотки, Аканг?!

Ўтадир жафолар, етадир вафо,
Бир кун кўчангдан-да, ўтар Ҳақиқат!
Фақат сен унгача собит тур, Вафо,
Ўтинчим шу кун-ла, яша барҳаёт!

Ўксинма! Эй дағёр, асрий ғамдошим,
Бошингни урмагин Остоналарга.
Сенинг-да ризқинг бор, ишон, малагим,
Фақат қилма кўз ёш Бегоналарга!

Бир чимдим меҳрга ташна – хор Аёл,
Нечун, таҳқирланар имон шеваси?!
Сочлари фатила – эй Гузал, Хаёл,
Асрлар сангида яшайдур Аёл...

1989 – 1990 й

ЧЎЛПОН НОЛАСИ

(Абдулҳамид Чўлпондан)

Мен кимга суйнай, кимга дод солай,
Мени тинглагувчи ким қолди, ким бор?
Қулоқлар беркилгай, кўзлар юмилгай,
Бир сўзим бўғзимда қотган нола бор.

Кўксимда бир фарёд, чораси надир,
Ногаҳон дор оғоч Ҳақ сўзин туйгай.
Кимдан-да, сўрайин, Ҳақиқат надир,
Бир тирик ноладир, нурга топингай?!

Эй кўнгил, тупроқдек сўзларинг Ҳақдир,
Сендан-да, азизроқ яна кимим бор?
Сендан-да, сўрайман Ҳақиқат надир,
Ҳақсиз оломоннинг фарёдидир ул?!

ТУРКИСТОН

(Усмон Носирдан)

Сокин тун, сукунат, бир овоз,
Қисматим мазаллат бениёз.

Овозим ҳеч чиқмас бир бўғиқ,
Мозийдан садо бер, Тунюқуқ!

Орта-кеч интизор кутарман,
Келмасанг, водариф, нетарман?

Тақдирми садпора дил куюк,
Наҳот, эзар тоабад бу юк?..

Кулсам-да, хаста дил тортар ун,
Жаллод қавмин бир кун тутар хун.

Келақол, эй буюк Туроним,
Бўронга дўнгай сас-суроним.

Бир улуғ дард бергин, улуғ дард,
Уйғонгай руҳимда алплар мард!

1989 й.

* * *

Ғам ошиқар дилимда наҳор,
Аччиқ дуддан ёришар кўнглим.
Ёмғир ҳиди димоққа урар,
Мен кўнгилни, Баҳор! Соғиндим.

Димоғимни қитиқлар бир дуд,
Ғам чечаги мудрар дилимда.
Тарқар дудлар бир кун беҳудуд,
Шунда ғамлар яйрар унимда.

Бунда сойнинг шарқироқ уни,
Тун қўйнида аллалар мени.
Соғиндингми руҳим сен уни?
Юрагимга санчилар туни...

Бугун ўзни таниди кўнглим,
Эрта сени йўқотдим гулим.
Кун отарда дардларим – шаъним,
Кун ботарда ғамларим – оним.

Анҳорларда сув жилоланар,
Баҳоримсан сен мени наҳрим.
Юрагимда барқ урар абрим,
Уйфон қалбим, уйфон чечагим!

СЎЗ РУҲИ

“Ўз кўзинг билан боқ ўзингга, сўзга ўралгин. Дунё одамлардан эмас холи. Икки оламнинг асоси Сўздир, чунки Сўз Ҳақдан мужда бўлиб келди. Ахир, арши аълода битилган “Лавҳи маҳфуз” ҳам Сўздир. Ҳамма нарса Сўздан ижод этилган ва Сўзга қайтади”.

Фаридиддин АТТОР

Умрим бўйи бағрим қилар хун,
Килом билан бошланар ҳар кун,
Килом билан ҳам топар якун...

Наъзан кўнгил ўртанар ғариб,
Ғамдорини бир оз ютиниб,
Сўз руҳига дўнаман ҳориб...

Эй оломон, шошасиз бунча,
Бу йўлнинг-да, бордир адоғи?!
Қизғанмангиз бир Озод сўзни!

Нолалардан тугаган бардош,
Бир сўз, ахир, руҳнинг озиғи!
Тиклаб олинг руҳи равонни...

* * *

Ўтадир суронли кунлар ҳам,
Оғриқли дамлар-да етадир.
Ётади хазондек, хўп сўлим –
Кўнгилнинг қатида бир армон...

Шунда у кўнгилни англаюр,
Бошин-да, кундага қилиб хеш,
Чиқадир йўлларга интизор –
Қўлинда ғунчалар бўлиб эш...

* * *

Ўша кундир, бўзлаган куним...
Ҳамдардлик-ла ёнар сатрлар.
Сукут ичра сўзлар дилсўзим,
Турибман мен, сўнгги издиҳом...

Ҳамдардлик-ла ёнар сатрлар,
Кўнгил ила сатрлар човук –
Тозартирар руҳим атторлар,
Шундан хаёл, ғам чекиш куни...

* * *

Кўнгила ичра жўровоз садо –
Шифалайди ёмғир унидек...
Кўнглим ичра беором наво,
Ўйғонади кўнгила Фиротдек!

Гурфа саслар ҳайқириғида,
Ғийюр кўнгила оҳишта тинар...
Жанггоҳлардан қайтган отлардек,
Илҳомларга жиловин тутар...

* * *

Кўнглим ненидир излар –
Ғағрида бир қуш музтар.
Ҳасратларин гиз-гизлар
Минг бир ғам хайлин йиғнар...

Сирли сукунат – наққош,
Дарду алам ҳамоҳанг.
Бесабр ишқ мунаққаш,
Камалакдай ранг-баранг...

САҒАНА

Нурланар, турланар сирли сағана,
Сирру асрор маҳзанига поғона.
Не-не азиз кабирларим баҳона,
Саждагоҳга айланди бу ғамхона.

Тўлмаган аввалу охир тоабад,
Зим-зиё қаърингда тўлар паймона.
Гар, тубсиз қаърида жо бутун тарих,
То ҳамон, алҳазар, чорлар меҳмона.

* * *

Ҳақиқат нимадир, балки, у хасдир,
Шу хасдир ҳақиқат, ҳақиқат шу хас.
Руҳимнинг исёни хасда намоён,
Қалбимнинг тугёни хасдандир-хасдан.

Хаста қалбим хасдан топгандир мурод,
Истагим шу хаслар бўлмасин завол.
Магар сен шу хасни қилмасанг эъзоз,
Бир кун сен шу хасга бўлурсан муҳтож ...

* * *

Йиғлагин, азизим йиғлагин,
Топарсан у ерда қиймати...
Бошингни ҳам қилиб инграгин,
Кўрмасин жоҳиллар бошингни.

Унутма соҳибдил бор ҳали,
Руҳларда чарчоқлар ёд ҳали.
Ёшларинг беҳуда тўкмагил,
Унутма дард аҳли бор ҳали...

* * *

Чексиз самоларга кўз тиксам ҳар он,
Эна қайта номинг дилимда шоён...
Моҳим, биз кузатган ёвқур турналар –
Энди, биз томонга боқишмас бир он.

Ва, келмас абадул-абад биз сари,
Қайтгуси баҳорлар, қайтмас муҳаббат.
Изимиз яшириб гуллар сараси –
Сўқмоқларда сайқал топажак, албат...

КУЗ

Куз... қалбим меҳробин буз...
Айлади ҳижрон бунчалар туз.
Ўй-хаёлим яккаш айлаган –
Қалбдаги куз япроғин уз...

Куз... сабр япроғи сарғармиш –
Айтилмаган сўзларим каби тез.
Ҳижрон зуғум айлади бунча кеч,
Кўнгилда қолмади ишқдан ўзга ҳеч...

* * *

Тун сирлари аён-ноаён,
Тангри учун кундек намоён.
Шунда ҳамки, гоҳи-гоҳида
Шотирларин йўллар ногаҳон...

Замин узра айланар фалак,
Тун қўйнида сайр этар малак.
Дил либосин ўқийди ҳалак,
Соҳибига етказар дарак...

Бам боғлари кўнглимга мадад,
Тилар мудом дарддан боғламлар.
Кўнглим уйи бузилар шояд –
Ишқ, ғамлари очилар чоғлар...

Оғир-оғир хўрсинар кўнглим,
Кўнглим эмас, руҳим буй чўзар.
Бам ёмғири ёғар кўнглимга,
Руҳим ичра сузилар сўзлар...

Жоизки, ёзамиз юз фоиз,
Гарчи кўнгилда йўқ сўз жоиз.
Сўзларни чирқиратиб мудом –
Сўзлаймиз жоиз, ножоиз...

Сўзлардир товланур хилма-хил,
Зиммада олоиш мажбурият.
Зоҳиру ботин-да, турфа хил,
Якранглик ато эт, муъжизот...

ЧЎПОН

Сурувларин гар мудом бедор,
Сақлай олмас қашқирдан гаддор.

Чўпон учун талон, қотиллик,
Табиатан олий одиллик.

Гар адоват гулханин ёқар,
Жонзотларин шу асно боқар.

* * *

Олис уфқ пойида денгиз,
Чайқалади ғамгин ғаройиб.
Нурин сочиб қуёш асарсиз,
Солланади шакли ажойиб.

Наҳот муҳит ғамларга ботиб,
Қоронғуда тўлғанар мунгсиз...

* * *

Асрлардан келади нидо –
Бизни чорланг: этмангиз матруд,
Бир сасларки, кўнгилга шифо,
Ихрож кўнгил бўлади мардуд...

Шайтон лаин бўлгандек қувгин –
Она халқим қилмангиз ихрож...

* * *

Мени хорлик қилмади адо,
Нигоҳингда бўдим мен хоро...
Неча манзил, неча юрт кезиб,
Ҳеч топмадим манзили маъво –
Фақат топдим сару сомонлик
Ва, бедорлик ёки бир наво...

ҒАЗАЛЛАР

* * *

Эй дўстим, шафқатсиз хунхорларга боқ,
Оқни қора деюр, диндорларга боқ.

Мангусдек шижоъкор, найрангга бардош,
Қадами ваҳимли морхўрларга боқ.

Аламинг қондирар, ичингда доғлар,
Ёғдули кишилар нигоҳига боқ.

Ахир, нечун дунё қабоҳат тўла,
Макру ҳийлаларнинг маскани тузоқ...

Кўнгилни туттил пок, сақдан кибрдан,
Бўйнингга осилган зуннорингга боқ.

Гар тилим ғалатдир, лекин дилим тоқ,
Манзарнинг замзама сўзларига боқ.

* * *

Чекди умрим водариғо, хасрату андух ила,
Булмадим, мен бир замон ишқингдан
айру дам ила.

Дам бу дам деб, ошною хонумондан
кўп йироқ,
Сарғариб тушдим хазон япроғи янглиғ
ун ила.

Бу забун ахволима истаб чора,
кўп интилиб,
Лимааллоҳ мақомидан умид қилдим,
саъй ила.

Таҳ-батаҳ кўнглим қондир, эй аҳли
надим,
Чок ўлған кўнглима айланг тараххум
сўз ила.

Сўз кўпдир, қийлу қолдан танизорим
ҳазин,
Гўшаи тутдим, кўнглим тўлатдим майу
ноб ила.

Бир замон қилмади ёр наззора, бу қули
нодонига,
Ўтди умринг Манзаро ғафлатда
нодонлик ила.

* * *

Жабрни кўп қилдинг жоно,
Кўнгилни зорлатиб айро.

Юрармен телбараб итдек,
Яна қанча ситам-аъло.

Кўзим гирён, йўлинг пойлаб,
Кутарман мен гули раъно.

Саҳар гул ғунчадек кўнглим,
Кўрар мудом ўзин аъмо.

Ҳажр шоми кўнгил эзди,
Яна қанча шарар пайдо.

Менинг ақлим забун бўлди,
Ўзимдан-да, бўлдим жудо.

Бу ишқнинг можаросидин –
Яна қанча ситам-ғавфо.

НАВРЎЗ

Бугун Наврўз, кўнглингизни тараб
айланг ёронлар,
“Ишрабу...” нидоси ила қонингиз эй,
ташналаблар.

Мутрибо чалгин наво, ташна диллар
яйрасин,
Оҳ чекиб то тонггача юрак-бағри
садпоралар.

Хуш айём Наврўздир, ишқ аҳлига
соябон кундир,
Бу оқшом билло тенг келмиш қайғу
ва шодмон дамлар...

МУХАММАСЛАР

АЛИШЕР НАВОИЙ ҒАЗАЛИГА МУХАММАС

Дил сени соғинур, лек ҳажр бўлмиш
шиддат насиб,
Не қилай, ишқ шиддати бўлмиш менга
беҳад насиб,
Нотавон кўнглим қушига то ҳамон
заҳмат насиб,
Эй, фироқингдин манга ғам рўзию
меҳнат насиб,
Оҳким, ҳажрингда ўз шаҳримда
бўлмишмен ғариб.

Музтариб эрдим, замирим дард чекмак
эрдию бас,
Минг ахтарсам ўзлигимким, дам ихрож
эрдию бас,
Во ихрож эрдим, насибим ранж емак
эрдию бас,
То ғариб эрдим, насибим ғам емак
эрдию бас,
Шаҳрим ичра доғи ғам бўлса насибим
ё насиб.

Үз еримда музтар бўлдим излабон
ёру диёр,
Ҳиддат узра тонар эрдим қолибон
ёру диёр,
Бир ғамхона истар эрдим безабон
ёру диёр,
Гурбат ичра истар эрдим кезибон
ёру диёр,
Чунки топтим, истамак гурбат эрур
беҳад ғариб.

Мен диёру ёрсиз, гурбаткашлик ҳар
тийра тун,
Бир келиб, ай муҳтасиб сен ҳолим сўраб
май сун!
Тийрадуру бу кулбаи аҳзоним, сен
ёритгил бефусун,
Үз диёримда бузуғ кўнглум не янглиғ
тўқтасун
Ким, эрур бегона ҳам аҳбоб мендин,
ҳам ҳабиб.

Кимга ким бўлса рақибким, бегона
айлар илтифот,
Бетакаллуф бўлсам агар ағёр айлар
илтифот,
Сен ҳақир кўрган қулингким, ёр айлар
илтифот,

Ким рақибим бўлса, баским, ёр айлар
илтифот,
Олам аҳлин соғинурменким, менга
бўлмиш рақиб.

Минг алам, минг машаққатсиз ҳеч
насиб этмас сафо,
Бағри тош бўлса ҳам ёринг дема зинҳор
бевафо,
Илтифотин таъна қилмас ҳеч қачон
аҳли вафо,
Даҳр аро, эйким, дединг: айлаб вафо,
қўрдум жафо,
Ким вафо аҳлидурур, бу сўз анга
бордур ажиб.

Носиҳо, зуннор наслин топмасанг,
йўқтур ажаб,
Панд эшитмай ёр аслин топмасанг
йўқтур ажаб,
Манзаро, гар ишқ васлин топмасанг
йўқтур ажаб,
Эй Навоий, ёр васлин топмасанг,
йўқтур ажаб,
Нўш йўқ, лекин кўрар юз ниш гулдин
андалиб.

АЛИШЕР НАВОЙИ ҒАЗАЛИГА МУҲАММАС

Меҳрини сарви сочибдур, ёр меҳросо
эмас,

Ошиқ гар ўзни унутмиш, маъшуқ
дилосо эмас,

Суйрийин дарё ёзибдур сув равоносо
эмас,

Сунбулин Лайли очиптур, ел абиросо
эмас,

Доғини Мажнун қонатмиш, лолайи
ҳумро эмас.

Куйдирар жону жаҳоним оташ ишқинг
нори, ёр,

Дарди ишқинг мен кеби йўқ хастаю
бемори, ёр,

Солланар дема зинҳор бошимда ҳижрон
дори, ёр,

Настаран кўзгусида бир сори мен,
бир сори ёр

Чехра аксин кўргузуптурбиз гули раъно
эмас.

Қолиб кетсам, не ажаб, Фарҳод кеби мен
тоғ аро,

Бағрим лавҳиға чекилган қонталаш
минг доғ аро,
Телбаю девонаман аҳли башар –
бор соғ аро,
Гулни ўхшатқан учун ёримға гўё боғ аро,
Музтариб кўнглум қушидур, булбули
шайдо эмас.

Ишқ савдосидин кўрингки, бу бошим
гуррасин,
Ёр этак силкибдур, ғубори кўкка етмиш
дуррасин,
Гул атридин мураттаб айлагандай
ер куррасин,
Сунбул устидин насим эсгач, нигорим
туррасин
Ёд қилдимким, димоғ ошуфтадур,
савдо эмас.

Гардун минг бир алами қилди рангу
рўйим зарир,
Қайрар қилич бошим узра ҳар тўрт фасл
замҳарир,
Жисму жоним минг бир аср яшаган
каби қарир,
Наргис олтун жомининг оллида
кофурий ҳарир

Пардаи жонимдурур марҳун, қадаҳполо
эмас.

Бу жаҳон зулумотида ўзга йўқ оби ҳаёт,
Чун ўлим дастидин қочқан бирла йўқ
ҳеч бир нажот,

Айб этманг, эй покравлар қилсам
аффон, йўқ қанот,

Дема, аффонимда булбул ноласидек
йўқ нишот,

Бу ҳам андуҳзо эмас, гар ул нишотафзо
эмас.

Давлати дийдорига еттим кўнгул
бўстонида,
Маҳшар томон беармон кеттим кўнгул
бўстонида,

Дилдорсиз хаста ёлғиз неттим кўнгул
бўстонида:

Гулни сарв узра хаёл эттим кўнгул
бўстонида,
Рост айтай: сарви гулрўюм кеби зебо
эмас.

Булбули шўрида нетсин заған аро,
зоғ аро,
Ҳопилмас гули тар баъзан минг бир
боғу роғ аро,

Минг бир беадад доғ бор кўнглиму
қароғ аро,
Бўлмангиз мағрури ҳусн, эй шўхларким,
боғ аро
Сиз кеби билтурғи гуллардин бири
пайдо эмас.

Баҳор айёми гар боғи жинондин етти
қадаҳ,
Қўлдан-қўлга гар муҳаббат жомидай
ўтти қадаҳ,
Дашти ҳижрон ичра Манзар ул ойдин
кутти қадаҳ,
Манга гулрух соқию булбулга гул тутти
қадаҳ,
Маст эрур ул ҳам Навоийдек, вале
расво эмас.

АЛИШЕР НАВОЙИ ҒАЗАЛИГА МУҲАММАС

Мени дилхаста зор кўнглим гумондин
асрағил, ё, Раб,
Гумон гирдобида бор бадгумондин
асрағил, ё, Раб,
Бадахлоқ, бадгумону беимондин
асрағил, ё, Раб,
Ул ойнинг гулшани ҳуснин хазондин
асрағил, ё, Раб,
Гулу шамшодин осеби замондин
асрағил, ё, Раб.

Топиндим то ҳаётим бор муқаддас-хур
калом-сўзга,
Дилимбоз бутладим ёлғиз қаноат
айладим бўзга,
Кўринмас кўйидин ўзга, маво маст-
мастона кўзга,
Балойи ишқ ногаҳ учрар, ушбу
телбадин ўзга,
Улусни бу балойи ногаҳондин асрағил,
ё, Раб.

Манга номехрибонлиқ бирла ул бут
қасди дин қилди,
Бари элни бути номехрибондин асрағил,
ё, Раб.

Кечиб мендин ағёрга не боис берди даст
ул кофир,
Боши узра ошиқ аҳлин ҳамон забардаст
ул кофир,
Десам, ошиқпараст ё беимон элпараст
ул кофир,
Халойиқ дини торожиға чиқди маст
ул кофир,
Қаён майл этса ислом аҳлин андин
асрағил, ё, Раб.

Дили дардим айтолмам ҳеч, бағриқон
қўксимни очиб,
Кетолмасман кўйидин ҳам бадар бошим
олиб қочиб,
Бешафқат ҳукми тақдирдин шикоят
то эмас вожиб,
Чиқармен телба итдек офият кўйидин
ўт сочиб,
Жамиъи яхшиларни мен ёмондин
асрағил, ё, Раб.

Не қаттол ҳукми тақдир бу- не баттол
минг замон кўрдум,
Тегирмон тошлари ичра тақир бошим
омон кўрдум,
Вале, шукроналар айтдим гар мудому
ҳамон кўрдум,
Жаҳон аҳлиға қилдим жон фидою қасди
жон кўрдум,
Не маҳзун жонки бор, аҳли жаҳондин
асрағил, ё, Раб.

Дилимда тоабат сақлай муҳаббат
ганжию сақлин,
Тилимда тоабат куйлай муҳаббат
нағмаю нақлин,
Навосозлар панди бирла Манзаро
пешлагай ақлин:
Навоийнинг фирғони ўти куйдурди
жаҳон ақлин,
Малойик хайлин ул ўтлуғ фирғондин
асрағил, ё, Раб.

ТЎРТЛИКЛАР

* * *

Келар хаёл – кўнгила бунча хавотир,
Шундай кечар: ҳар кун отаётир.
Музиқордек⁶ куйласам не тонг,
О, қалбим! Поғунда⁷ дек титраётир...

* * *

Муҳаққақ қоялар ёлғон сўйламас,
Азал гўзалликнинг доясидир Ул.
Ёлғонлар, рўёлар соя соломас –
Сояга буй бермас қоялардир бул.

* * *

Ҳамон жозиб ҳазрат навоси,
Ҳаётбахш ашъорин ҳавоси.
Севимли ёр оғуши каби
Чорлар-чорлар оҳанрабоси!

⁶ Музиқор – хушовоз қуш маъносида.

⁷ Поғунда – момиқ пахта каби маъносида.

* * *

Косагул, қадаҳни тўхтатмай узат,
Вайрона кўнглим коса май билан тузат.
Сармаст бўлсин десанг руҳим тоабат,
Сўнгги лаҳза мени май билан кузат!

* * *

Надомат чекишдан фойда йўқ дўстим,
Ахир, надомат ҳам нодоннинг иши.
Бирма-бир битмоқда аста кам-кўстим,
Ўнганса, не ажаб, ҳар ким турмуши.

* * *

Ўткинчи дунёда бари омонат,
Беҳуда жонингга қилма ҳеч жабр.
Қувонч ҳам, ҳасрат ҳам бисёр-тумонат –
Дунёда ягона нажот бу – сабр!

* * *

Кўнглинг тарк этмагай орзу-умид ҳеч,
Вале, сен манфаат даъвосидан кеч.
То оёқ-қўлингга солмайин тушов,
Нафсинг муаммосин ўз вақтида еч.

* * *

Демасман, мен сенга тулпор отли бўл,
Лсилзода бўлгин ва ё зотли бўл.
Лзиз бўлай десанг, икки дунёда,
Лафзи ҳалол, сўзи ширин, тотли бўл.

* * *

Ай, мени илоҳий сирдошим,
Қалбимга йўл топган йўлдошим.
Суянчим, қардошим, юртдошим,
Хоки туроб – пойингда бошим!

* * *

Навозишлар билан кўнглим чоғладилар,
Оёқ-қўлим ришта-ипсиз боғладилар.
Соддалигим бало бўлди бошимга, ваҳ,
Юрагимни шафқат қилмай доғладилар!

* * *

Ҳолига бир қара ёқаси чокнинг,
Ду юрт наздида тубаннинг-хокнинг.
Давватига қулоқ тутгин идрокнинг:
Осон минг мушқули ботини покнинг!

* * *

Демасман: Бош яланг жала-дўлга кир,
Алангаи оташ саҳро-чўлга кир.

Ғанимат ҳар лаҳза, токи, бир фурсат,
Эй ғофил, оқилдай тўғри йўлга кир!

* * *

Меҳрин очиб кулса бир чечак ғунча,
Қуёшдан нур эмиб бўлгандир шунча.
Ҳар бир гўдакка ҳам бахш этар ҳаёт
Она меҳри деган буюк тушунча.

* * *

Қисмат ўйинлари бошимда турён,
Малакий бир қувват, руҳимда исён.
Пушти паноҳ Тангрим ўзи ёнма-ён,
Етказолмас ҳатто шайтон ҳам зиён.

* * *

Изтиробдан ёнмоқда қалбим –
Маҳзун ўсган етим севгидан.
Бунда ҳар он қувғинди қуш жим,
Ёлғизликнинг эслаб бир кунин.

* * *

Ҳайдадилар, ё Раб даргоҳларидан,
Гуёки сарбаланд баргоҳларидан.
Икки олам ичра кечиб баридан,
Не ажаб, ўтсам минг фарсаҳ наридани!

* * *

Тоғларга тегманг эй, азиз одамлар,
Безаманг тоғларни, ўзи-да, гузал.
Аслига содиқ қолсин бу тоғ-тошлар,
Абад наққоши-да, безаган азал.

* * *

Шоирман деб, қилма шикоят,
Дардлар учун бағринг қўйинми?
Қанча-қанча тунлар иноят,
Ишқ дардлари найранг-ўйинми?

* * *

Наҳот, ўтди барча-барчаси,
Забун ҳаёт-мамот ҳарбидан?
Гуллар сўлди, севги топталди,
Қабоҳатнинг метин зарбидан.

* * *

Эй менинг қалбимга озор берган зот,
Юмушинг кўнгилни синдирмоқми, айт?
Сенга насиҳатим бу шаштингдан қайт,
Агар керак бўлса, юлқиб берай, айт?!

* * *

Олис уммонларга кетаётган ким,
Секин-аста эшкакларни ечаётган ким?
Муҳаббат тухмини экиб дилларга,
Маърифат дарёсига чукаётган ким?

* * *

Йигитликда астойдил тер тўксанг
билмай тиним,
Қариганда роҳатин кўргайсан,
азиз иним.
Ибрат ол деҳқонлардан: баҳорда қилиб
ғайрат,
Кузда ҳавас қиларли ҳосил тўплар
мўл-унум.

* * *

На қисматдир, аё, жоно, мени бахтим
забун бўлди,
Минг бир армон, минг бир карвон, яна
минг бир табун бўлди.
Бу ишқнинг можаросидин ҳаётим
тонги шом бўлмиш,
Бошим узра то қиёмат фақат зулматли
тун бўлди.

* * *

Тушиб бошимга минг савдо ки, мендин
бир хато ўтди,
Қуюндек дардларим, охир, ғам тоғидан
бехато ўтди.
Бу ишқнинг шиддатидан руҳим хўп
хаста-хотирдир,
Агар билсанг менга бу ҳиддат кўп офир
бало бўлди.

* * *

Самовот буржида юлдузлар базми,
Умр кемасида ҳасратлар назми.
Ахтари толеин ахтариб инсон,
Ғам селин киприк-ла тўсмоқда чунон.

* * *

Эй сарвинозим қилма шикоят,
Сенсиз бу олам менга ривоят.
Кимлар ўтмади, унсиз ниҳоят,
Тақдир ишидан қочмоқ не ҳожат?!

* * *

Юрагим қон қилар даҳри-дун иши,
Басма-бас санчилар минг битта ниши.
Айтинг, нетиб хаста бўлмасин қалбим,
Зиммасида икки олам ташвиши.

* * *

Бунда чизар мусаввир тасвир,
Хаёлидан ўтказиб шамшир.
Ёмғир ёғар хаёлдай сизиб,
Мусаввирнинг ўйларин чизиб.

* * *

Бош кўтарди қирда гуллола,
Севинчларга тўлган шалола,
Кимлар маҳзун – букун бегона,
Бир умрлик армоним менинг.

* * *

Чирой очиб атроф гуллари,
Мени ҳайрат чулғабдур буткул.
Яна келди баҳор онлари –
Юрак тўкиб соларсан бедил!

* * *

Хаёлга фарқ рассом ўйлайди,
Илҳом кенгликларин бўйлайди.
Бўлажак шоҳ асарин тарҳин
Сирли абри-найсон сўйлайди.

* * *

Гар, асти, шоирлик даъво қилмайман,
Гарчи синоатин тўлиқ билмайман.
То тушди қалбимга оташин ишқинг,
Таърифинг куйловчи дилтортар найман.

ТАРЖИМАЛАР

* * *

(Мирзо Абдулқодир БЕДИЛдан)

Кибриёлик авжи узра ожизлик тутди
роҳ анда,
Бошингни мунда мўйдек ҳам қилсанг
бордур кулоҳ анда.

Муҳаббатнинг адабгоҳи ноз-шўхликдан
йироқдир, бил –
Ки шабнам ишвадан дўнди меҳр ичра
нигоҳ анда.

Ноз базминг ёди ила саҳар туриб ўқисам
Қуръон,
Сокин ханда-шитоб не ерга етар
дастгоҳ анда.

Дашти улфат ичра муқим бул, хушдамлик
эктивор айла,
Кўзингга андуҳ келтирар мижгонларинг
гиёҳ анда.

Барчаси мушкилдир, риёю фитнадин
халос бўлиш чун –
Бошим юлқиб, ўз ёқам ичра яширдим
паноҳ анда.

Эй хуш! Вафо базмики, изҳор хижлатидан
эмас ноумид,
Чун шарора тошга урилмай, чиқмас
оҳанг, оҳ анда.

Бенаво киши машраблик атворин
билмагай ҳаргиз,
Сувсизлик киши рангин сомон қилар,
зери коҳ анда.

Паришон дил ғуборидан саҳар файзи
мавжланмиш хўб,
Кечанг кундуз эмас, гар қилмасанг
бўлмас табоҳ анда.

Ҳавас Канъонида Юсуф матлаби
ғамдан эмас фориф,
Ўзига маҳлиё бўлмоқ нечун, ижоди
чоҳ анда.

Фанолик хаёлин жилвазори ҳам бир
оламидир,
Азал наққоши тарҳидан йўл юрармиз,
гоҳ-гоҳ анда.

Кунгил косаси таҳаммулсиз озодлик
эҳромига боғланмас,
Магар бу жом тошга айланар, бўлиблар
узрхоҳ анда.

Бемуддао дил фириби ичра лангдирмен,
эй Бедил,
У водийда йиқилдим, ки, манзиллар
қолиб, роҳ анда.

* * *

(Мирзо Абдулқодир БЕДИЛдан)

Яратган эгам лойга қорди дилимиз,
То очмоқ чун ҳолату кайфиятимиз.

Зоҳиру ботинимиз бўядик ҳар тусга,
Ахири билдик-ку расво ҳолатимиз!

Парда орти узра қилдик-ку ҳўб шўхлик,
Наҳот, кимса билмас, нотавонлигимиз.

Ошкор оламдаки, бўлдик бепарда,
Чун яшириб бўлмас нодонлигимиз.

Кибру ҳаволикдир кимнинг фасонаси?
Гоҳ ноз шева узра кўкка етар бўйимиз.

Бердилар бир кўзки, сўқирдан-сўқир,
Кўзгудан бебаҳрадир басиратимиз.

Фирдавс эшиклари очилур ҳамон кун,
Бедимоғликдан фардо деюрмиз.

Бериёлик узра гавҳар ҳалқаланди –
Кўлни ювган ҳамон дарё сувида биз.

Номус либоси гар торлик қилса,
Биёбон мавжуда ухлар саҳройимиз.

Ҳайрат тарозиси – Ҳақ моҳир устадир,
Хаёл-тимсол эрур, кўнгил-дарёйимиз.

Ваҳдат созидан касрат маҳв бўлмас,
Танҳоликда гар тахайюл ҳамроҳимиз.

Тааллуқ ваҳми дея, дўнгил ўзингдан,
Саҳронишиндир чун бу хонумонимиз.

Мавжуддир исминг, хаёлот эрур боқий,
Масиҳ сари борар Хизр оламимиз.

Бу ноумид манзилдан бизга не фойда?
Гар Бедил ҳамхона, Анқо ҳамсоямиз.

* * *

(Паҳлавон МАҲМУДдан)

Паҳлавон Маҳмуд – қутблар қутби,
Тажрид мамлакатин подшоҳидир ул,
Ирфон қибласин гавҳари кони,
Тавҳид денгизин дурдонаси ул.

* * *

Қилма қора тошдан талаб ложувард,
Пок кўнгил, юқтирмас сира чанггу гард,
Эшит Маҳмуд Пурёввалий каломин:
Бедиллардан чиқмас сира жавонмард!

* * *

Эй санамо, дўстлик аҳдини тузгил,
Ўзгалар меҳридан кўнгилни узгил,
Тонг чоғи биз томон ихлос ила кел,
Ҳожат раво бўлмас – дўстликни бузгил.

ЯГОНА КУН

(Борис ПАСТЕРНАКдан)

Қаҳратон қиш – офир палласи,
Қуёш дарвозасин эслайман.
Ва, ҳар бири бетакрор эди,
Такрорланар яна қайтадан.

Барчалари бешикаст занжир,
Боғландилар бурунма-бурун –
Ҳамоно, кун гар ягонадир,
Бизнингча, тўхтаган бир курун.

Хотирда ҳар бири, ҳаммаси:
Яқинлашар қишнинг шилтаси,
Йўлаклар нам, томлардан оқар,
Қуёш эритган муз парчаси.

Меҳрибон, гўё тушдагидек,
Ҳар бир ўтган онлар ўзгача,
Дарахтлар бўй чўзар, беҳолдек
Иссиқдан терлайди тунгача.

Ярим уйқу – ялқовлик мили,
Айланадир қуёш қурида,
Давом этар аср кунлари,
Ва, сифмас бағрига адоғи...

* * *

(Борис ПАСТЕРНАКдан)

Феврал. Бу сиёҳдек томчилаб йиғлаш!
Ва, ёзмоқ феврал ҳақинда зор-зор.
Ҳамон шилта лойнинг шовқини-да бор,
Кўм-кўк қора – ёнар аралаш.

Қўлга ол парвозни. Олти “гривен” мўл,
Чорламоқда черков ва кўнғироқлар.
Жала чоғи чидамли бўл, қаерда дўл,
Ҳали шовқинлидир қора кўз ёшлар.

Қани, гўё нашвати ноклардай,
Дарахтларда минглаб гўнғарғалар.
Кўлмакларни парчалаш ва ағдариш-бай
Қуруқ ҳасрат тубинда кўзлар.

Мулойим кўнгил туби – қора туйнук каби,
Бебош шамол увиллар зору зор.
Ва, алҳол садоқатли вафодор ёр каби,
Шеърлар туфилади қалбимда илк бор.

МУНДАРИЖА

«Сирли сукунат – наққош»	3
--------------------------------	---

ШЕЪРЛАР

Энг улуғ нотиксан... ..	7
Бағишлов	8
Йиллар суронида... сўзнинг асири	9
Том бошида бузлар қизғалдоқ	10
Туш кўрибман. Бузлайди лола	10
Ёрқин саҳарларда сени ёд этиб	12
Бутун кеча ғариб сукунат	13
Зорланарди қалбимда тоқат... ..	13
Диёрим	14
Ой нурлари қилганда ханда,	15
Ёмғир ёғар – дилгир саросар	16
Сени эслаб келмайди уйқу	17
Интизорман, кўзим нигорон	18
Асрий тоғлар қошимда	18
Эй ёр	19
Қафасдаги қуш	20
Не қилай	22
Мени севиб-суйганинг ёлғон	23
Кўнгил ичра мунча сукунат	24
Тонг юдузи – чўлпон юдузи	25

Илоҳий ишқ	26
Умид узмасман	28
Ҳаётга ташналик қўймас тинч	29
Сен-ла, жим хайрлашмоқ оғир	30
Билмам, ёшим, нечада ҳали	30
Қалқиб борар дунё бегумон	30
Дарё мавжларига бўлиб ҳамоҳанг	31
Зулматли тун, кўнгила музтариб	32
Наҳотки, сен, ўша	33
Бинафшажон, бинафша	34
Ўксинма! Утар умр	35
Орзуларнинг экиб ниҳолин	35
Оппоқ дудга тўлар кенг осмон	37
Арасот дафъидир Чилёсин	37
Сен тушир қирқ ёсин, эй қорим	38
Бандаи ожиз	39
Шундай бир висолни қўмсаган юрак	40
Кўнглим мудом ишққа орзуманд.....	41
Қайғули тун, кўнгила ёнар тош	41
Хаёлим – рангин хотира	42
Ихромж	43
Чорасиз аёл	45
Онажон	47
Тафаккур чирогим тезроқ ён энди	48
Сўз бўлиб туғилар улуғлар ёди.....	49
Мен нега сифиндим, нега топиндим.....	50
Ай, сен, хўрланган, тобинган сингил.....	51
Чўлпон ноласи	52
Туркистон	53

Ғам ошиқар дилимда наҳор.....	54
Сўз руҳи	55
Ўтадир суронли кунлар ҳам	56
Ўша кундир, бўзлаган куним.....	56
Кўнгила ичра жўровоз садо	57
Кўнглим ненидир излар	57
Сағана	58
Ҳақиқат нимадир, балки, у хасдир	58
Йиғлагин, азизим йиғлагин.....	59
Чексиз самоларга кўз тиксам ҳар он.....	59
Куз.....	60
Тун сирлари аён-ноаён	60
Ғам боғлари кўнглимга мадад.....	61
Жоизки, ёзамиз юз фоиз	61
Чўпон	62
Олис уфқ пойида денгиз	62
Асрлардан келади нидо.....	63
Мени хорлик қилмади адо	63

ҒАЗАЛАЛАР

Эй дўстим, шафқатсиз хунхорларга боқ	64
Чекди умрим водариғо, ҳасрату андуҳ ила	65
Жабрни кўп қилдинг жоно	66
Наврўз	67

МУХАММАСЛАР

Алишер Навоий ғазалига мухаммас

Алишер Навоий ғазалига мухаммас

Алишер Навоий ғазалига мухаммас

ТЎРТЛИКЛАР

ТАРЖИМАЛАР

Кибриёлик авжи узра ожизлик тутди .

Яратган эгам лойга қорди дилимиз

Паҳлавон Маҳмуд – қутблар қутби

Ягона кун

Феврал. Бу сиёҳдек томчилаб йиғлаш ..

Адабий-бадиий нашр

МАНЗАР АБДУЛХАЙР

СЎЗ РУҶИ

Муҳаррир
Маъмура ҚУТЛИЕВА

Бадий муҳаррир
Ҳусан МЕҲМОНОВ

Мусахҳиҳ
Муҳаббат МЕНГНОРОВА

Компьютерда саҳифаловчи
Феруза БОТИРОВА

Техник муҳаррир
Сурайё АҲМЕДОВА

Босишга 20.05.2014 й.да рухсат этилди.

Бичими 70x84 1\32.

Босма тобоғи 3,125. Шартли босма тобоғи 3,40.

Гарнитура «Bookman Суг+Uzb». Офсет қоғоз.

Адади 1000 нусха. Буюртма № 57.

Баҳоси келишилган нарҳда.

«Янги аср авлоди» НММда тайёрланди
ва чоп этилди.

Лицензия рақами:

AI № 198. 2011 йил 28.08 да берилган.

100113. Тошкент, Чилонзор-8,

Қатортол кўчаси, 60.

Мурожаат учун телефонлар:

Нашр бўлими – 278-36-89;

Маркетинг бўлими – 128-78-43

факс – 273-00-14; web-сайтмиз: www.yangiasr.uz

e-mail: yangiasravlodi@mail.ru

Мажар Абдулхайр

СЎЗ РУҲИ

ЯНГИ АСР АВЛОДИ

ISBN 978-9943-27-286-6

9 789943 272866